

Accordingly, a country needs making research of institutional and economic conditions for its technological breakthroughs in the areas and sectors of the sixth technological structure: bio- and nano-technology, aerospace, new materials, opto- and microelectronics, microsystem mechanics, software, molecular electronics and systems management.

### The Bibliography:

1. Galitsa I. «Economic stresses» — what will we wait from them?/I. Galitsa// Uryadovyi Kuryer. — 2010. — December, 18.
2. Melnik L. G. Economy and Information: Encyclopedic Dictionary / L.G. Melnik // Sumy: UTD «University book», 2005. — 384 p.
3. Bardar P. The Industry of Information Technologies. / P. Bardar // Ukraine's Voice. — 2013. — June, 22 .
4. Zakharov A. N. On the future development of Russian agriculture/ A.N.Zakharov// Sociological studies. — 2006. — №7. — P. 78—82.
5. Kischak I. T. Strategic Principles for the Development of productive sectors of the economy based on knowledge/ I.T. Kischak // Recent studies of economic development of Ukraine. — The Materials of the All-Ukrainian scientific-practical Web conference of Mykolaiv Sukhomlynsky National University. — Mykolaiv, 2012. — С. 38-41.
6. M. Tesla. Wonders of the future: Collier's Weekly, 1916. — P. 1-8.
7. Palyanov A. About an Artificial Life [electronic resource] / A. Palyanov//. — Access mode: <http://www.computera.ru/computery/femida/21747>
8. Mapping the Structure and Evolution of Science. Knowledge in Service to Health: Leveraging Knowledge for Modern Science Management [Electronic resource] / Borner K. // Access mode: URL: [http:// grants.nih.gov/grants/km/oerrm/oer\\_km\\_events/borner.pdf](http://grants.nih.gov/grants/km/oerrm/oer_km_events/borner.pdf).
9. M. Tesla. Energy of our future: Everyday Science and Mechanics, 1931. — P. 1-21.
10. Albert Franks. Nanotechnology: Phys. E: Sci. Instrum. — 1987 J. 20, P. 1442-1451.
11. Science has a subsoil development // Ukraine's Voice. — 2013. — April, 19.
12. Norio Taniguchi. On the Basic Concept of NanoTechnology. —Tokyo: Proc. ICPE, 1974. — P.18-23.
13. T. Geist. Nanotechnologies [Electronic resource]. — Access mode: <http://www.medem.kiev.ua/page.php?pid=1955>
14. Melnik L. G. The Economy of Development: Monograph/ L.G. Melnik. — Sumy: UTD «University book», 2006. — 662 p.

*В статті показані перспективні напрямки розвитку економіки базуючі на новітніх інформаційно-технологічних принципах.*

*Ключевые слова: информация, технология, нанотехнологии, экономическое развитие.*

*The article analyses the state and prospects of the formation of information technology base for the development of nanotechnology in Ukraine in the context of the global economy.*

*Key words: information technology, nanotechnology, economic development.*

УДК 657.6:334.02

**Т.А. БУРОВА**

Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

## ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ СУПУТНІХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

*У статті розглядаються питання організації аудиту супутніх послуг в Україні: статутної діяльності, аналізу чистих активів підприємства, організації маркетингу, конкурентоспроможності продукції та її оновлення, аналізу фінансової політики та перспектив економічного розвитку підприємства.*

*Ключові слова: Міжнародні стандарти аудиту, супутні послуги, аудит.*

В сучасних умовах розвитку ринкових відносин в Україні взаємовідносини аудиторських фірм з підприємствами – клієнтами зазвичай не обмежуються аудиторськими перевірками фінансової звітності, а також оказуються і супутні послуги.

Надання різних видів послуг вимагає від аудиторів професійної компетентності і високого професійного рівня у сферах; бухгалтерського обліку та його підсистемах фінансового та податкового обліку; господарського права, сучасної системи оподаткування підприємств, фінансового та економічного аналізу та інших

питань. При цьому згідно МСА аудитор при надання супутніх послуг також повинен дотримуватись етичних принципів: професійна незалежність, об'єктивність, чесність, професійна компетентність та належна ретельність, конфіденційність, професійна поведінка, дотримання технічних стандартів.

Метою статті є описання етапів перевірки (аудиту) окремих видів супутніх послуг аудиторів, наприклад, стратегії функціонування підприємств в сучасних умовах господарювання.

Використання законодавчо-нормативної бази організації обліку, оподаткування, право-

знавства потребує від аудитора, насамперед, оцінки тих загальних характеристик, які визначають стан та стратегічні напрямлення діяльності акціонерних підприємства у внутрішньому та зовнішньому середовищі та складають концепцію його функціонування.

Аудит стратегії функціонування підприємств у зовнішньому середовищі передбачає вивчення наступних питань: статутна діяльність, аналіз чистих активів підприємства і статутного капіталу; організація маркетингу, конкурентоспроможність продукції та її оновлення, аналіз фінансової політики підприємства, перспективи економічного розвитку підприємства.

Аудиторська перевірка статутної діяльності підприємства включає оцінку статуту з боку закладених в ньому можливостей розвитку рентабельного підприємства в сучасних ринкових умовах функціонування підприємства, тобто вкладення засобів в рентабельні галузі, залучення вітчизняних і закордонних інвесторів, розвиток виробництва продукції, послуг. Крім того перевіряються види фактичної діяльності підприємства на предмет їх погодження зі статутом.

Актуальним питанням аудиту, наприклад акціонерних товариств, являється співвідношення розміру чистих активів і статутного капіталу. Згідно статті 155 п. 2 Цивільного Кодексу України, якщо після закінчення фінансового року вартість чистих активів акціонерного товариства виявиться меншою від статутного капіталу, товариство зобов'язане оголосити про зменшення свого статутного капіталу та зареєструвати відповідні зміни до статуту у встановленому порядку. Якщо вартість чистих активів товариства стає меншою від мінімального розміру статутного капіталу, встановленого нормативними документами (1250 мінімальних заробітних плат), товариство підлягає ліквідації. Наприклад: аналіз даних синтетичного обліку, фінансової звітності підприємства за 2012 рік показує наявність; необоротних активів – 2560 тис. грн, оборотних – 870 тис. грн, сформованого статутного капіталу – 4960 тис. грн, зобов'язань – 560 тис. грн. Таким чином, аудитор повинен в аудиторському висновку вказати про порушення статей Цивільного Кодексу України та рекомендувати підприємству зменшити статутний капітал на суму 2090 тис. грн.

Контролюючими органами України, на жаль, не розроблено механізм примусової зміни статутного капіталу акціонерних товариств. Тому на практиці спостерігається одноразові випадки добровільного зменшення капіталу, хоча аналіз фінансової звітності показує про необхідність проведення пильного фінансового аналізу статей балансу для виконання вказаних вище вимог нормативних документів.

Конкурентоспроможність продукції, її оновлення, організація маркетингу – це основні питання, які складають перевірку стратегії функціонування підприємства. Тому аудитор аналізує обсяг виробництва продукції, її залишки на складі, договірні ціни, дохід від реалізації продукції, стабільність покупців і замовників, наявність на підприємстві інформації про ринки збуту продукції, якісні і цінові характеристики продукції інших підприємств, собівартість реалізованої продукції, її ресурсомісткість, своєчасність виготовлення пробних зразків продукції та інші показники.

Оцінка стратегічних напрямлень пов'язаних з функціонуванням підприємства в зовнішньому середовищі включає:

- склад постачальників, підрядників з точки зору їх стабільності, своєчасного і повного постачання запасів, транспортних послуг, своєчасних розрахунків з ними;
- аналіз фінансової політики, тобто співвідношення власних і залучених засобів, розрахунок коефіцієнтів маневреності власного капіталу, забезпеченості власними оборотними засобами і інші показники.

При цьому доцільний розрахунок показників прогнозного економічного розвитку підприємства, таких як фондоддача, фондоозброєність основних засобів, продуктивності праці, виробничої собівартості, собівартості реалізованої продукції, чистого прибутку, ділової активності, платоспроможності, рентабельності підприємства.

При оцінці аудитором стану системи внутрішнього управління підприємства розглядаються питання: організаційної структури підприємства, функцій управління та економічного механізму управління.

Аналіз організаційної структури підприємства включає: 1) вивчення узгодженості між суб'єктом та об'єктом управління і шляху досягнення ефективної взаємодії функцій управління, планування обліку, контролю, постачання, збуту тощо; 2) створення умов для чіткого ро-

змежовування по центрах та місцях відповідальності управлінського персоналу.

Об'єктами аудиторської оцінки функцій управління підприємством повинні бути питання:

- раціонального розподілу обов'язків, функцій між відділами апарату управління і структурних підрозділів;
- розподіл функцій планування обліку, контролю, аналізу апарату управління;
- ступінь підготовки нормативної, облікової, аналітичної інформації та швидкість її обробки;
- наявність систем стратегічного, поточного та оперативного управління на підприємстві;
- ступінь дублювання управлінських функцій в структурних підрозділах і в апараті управління підприємством.

Аналіз економічного механізму управління включає в себе сукупність економічних методів впливу на трудові колективи при наявності методів:

- планування, доведення до кожного цеху, виробничої ділянки планових, нормативних показників;
- матеріального стимулювання в особистій зацікавленості кожного робітника у виконанні планових завдань, раціонального використання ресурсів підприємства;
- госпрозрахункової відповідальності.

Всі ці методи оцінює аудитор з точки зору цілеспрямованості їх використання, узгодженості з діючим економічними законами.

Особливе значення має аудиторська оцінка облікової політики підприємства. При дослідженні облікової політик аудитор з'ясовує наступні питання:

- склад та оформлення Наказу про облікову політику, наявність на підприємстві необхідних внутрішніх документів положень, графіків документообігу, які вказані в наказі;
- наявність робочого плану рахунків активів, капіталу та зобов'язань на предмет повноти їх використання;

*В статье рассматриваются вопросы организации аудита сопутствующих услуг в Украине: уставной деятельности, анализа чистых активов предприятия, организации маркетинга, конкурентоспособности продукции и ее обновления, анализа финансовой политики и перспектив экономического развития.*

*Ключевые слова: Международные стандарты аудита, сопутствующие услуги, аудит.*

- технологія обробки облікової інформації;
- зміст встановлених способів ведення бухгалтерського обліку, які здійснюють суттєвий вплив на оцінку та прийнята рішень користувачів фінансової, статистичної звітності;
- методики оцінки необоротних активів, запасів методів нарахування зносу (амортизації) основних засобів калькулювання виробничої собівартості продукції, послуг т: інше;
- порядок проведення інвентаризації активів, зобов'язань;
- ведення податкового обліку згідно з затвердженою системою оподаткування;
- взаємозв'язок між оперативними та бухгалтерськими видами обліку, що дозволяє формувати інформацію про стан основних показників діяльності в строки, необхідні для своєчасного прийняття управлінських рішень.

Концепція облікової політики підприємства оцінюється в основному згідно з діючою законодавчо-нормативною базою держави, в порівнянні з вітчизняними та світовими аналогами, а також з можливостями, які надають практиці наукові розробки по веденню обліку. Аудитори можуть запропонувати більш раціональну схему обліку і мінімізації податків, автоматизувати обліковий процес тощо.

Таким чином, аудит концептуальних напрямлень функціонування підприємств на сучасному етапі їх розвитку включає оцінку стратегії функціонування підприємства у зовнішньому середовищі, стану системи внутрішнього управління, облікової та податкової політики підприємства.

#### **Список використаних джерел:**

1. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2010 року, частина 1 / Перекл. з англ. Ольховикова А.Л. та інші — К.: МФБ АПУ, 2010. — 804 с.
2. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2010 року, частина 2 / Перекл. з англ. Ольховикова А.Л. та інші — К.: МФБ АПУ, 2010. — 400 с.

*The article deals with the organization of audit related services in Ukraine statutory activities, analysis of net assets, the marketing, competitiveness and updating, analysis of fiscal policy and prospects for economic development.*

*Keywords: international auditing standards, related services, audit.*